

Op 29 oktober is Steffie Mooren naar Kumi vertrokken voor een kort bezoek van 9 dagen. Dit jaar vergezeld door haar dochtertje Timme, Pauline Mooren, Anja van Ratingen, en Jan Janssen (fotograaf). Zoals ieder jaar is het bezoek bedoeld om projecten die afgerond zijn te bekijken, lopende projecten te bekijken, veldwerk te doen, nieuwe plannen te maken en vooral te genieten van de mooie tijd en samenwerking met de mensen van Kumi Hospital. 2010 is een turbulent jaar voor Kumi Hospital. In het voorjaar is de orthopedisch chirurg van Kumi vertrokken naar een ander ziekenhuis. De organisatie CBM sponsort Kumi Hospital voor orthopedische zorg en nazorg. Door het wegvallen van de arts, heeft CBM zich teruggetrokken uit Kumi. Buiten het feit dat hierdoor veel patiënten niet meer geholpen kunnen worden, loopt Kumi inkomsten mis.

De orthopedische werkplaats had weinig te doen, patiënten bleven zelfs weg, omdat ze dachten dat er geen enkele arts meer was.....kortom, Kumi Hospital heeft een zware tijd achter de rug. Daarnaast, en ook zeker niet onbelangrijk, heeft ook dr. John Opolot zijn taak als medisch directeur neergelegd en is noodgedwongen elders gaan werken. De problemen van het ziekenhuis werden hem persoonlijk aangerekend en de situatie werd voor hem dusdanig, dat hij niet meer in Kumi kon blijven werken. Wat heel erg spijtig is, aangezien John Opolot de drijvende kracht van het ziekenhuis was, en hij voor Steffie de persoon was die haar gemotiveerd heeft zich voor Kumi in te gaan zetten. Als arts en zeker ook als vriend, zal Steffie de samenwerking heel erg missen. Het was hierdoor ook even heel onzeker hoe de toekomst van het ziekenhuis eruit zou zien, MAAR.....we kunnen iedereen geruststellen!! Het bezoek aan Kumi heeft op het juiste moment plaatsgevonden: er is een nieuwe directrice aangetrokken. Ze heet dr. Ruth Obaikol, is algemeen chirurg en al jaren werkzaam voor Kumi Hospital. In Ruth zien wij een heel

gedreven arts, met achter zich een goed managementteam, waardoor we veel vertrouwen mogen hebben in de toekomst. Door de financiële problemen van het ziekenhuis, is er een achterstand van 5 maanden met het uitbetalen van de salarissen aan het personeel. Hierdoor is een deel van het personeel vertrokken bij Kumi Hospital. Echter de huidige staf (die groot genoeg is om de benodigde zorg te leveren), is gemotiveerd om te blijven, wordt goed gemotiveerd door Ruth en kreeg door het bezoek vanuit Nederland het hart onder de riem gestoken!!! Door de komst van Steffie en consorten werd het personeel weer extra gemotiveerd er de schouders onder te zetten. Het geeft hen 't gevoel dat ze niet vergeten worden! Want stichting Kumi heeft nog veel mooie plannen voor het ziekenhuis. Vanaf november zal de overheid een financiële bijdrage leveren aan het ziekenhuis, waardoor het personeel weer salaris zal kunnen krijgen. Berichten uit Kumi laten weten dat de patiënten hun weg weer hebben gevonden naar Kumi Hospital. Het is weer druk!!! Nogmaals: we zijn meer dan ook gemotiveerd om Kumi Hospital te blijven steunen in allerlei opzichten. De stap naar zelfredzaamheid met de wederopbouw van de boerderij, zal ook langzaam vorm gaan krijgen. We hebben prachtig veldwerk gedaan, veel gepraat met het management, nieuwe plannen gemaakt en genoten van ons verblijf! Kortom: 2010 WAS een turbulent jaar, maar met 2011 in het vooruitzicht, is er weer uitzicht op een betere status van Kumi Hospital. Weer terug uit Kumi! Op 29 oktober ben ik (Steffie Mooren) weer voor mijn jaarlijkse bezoek naar Kumi geweest. Het zou een kort bezoek zijn van maar 9 dagen. Dit, omdat mijn dochtertje Timme voor de eerste keer mee zou gaan naar Kumi. Ik kan zeggen, dat het op vele vlakken een geweldige, drukke en indrukwekkende tijd is geweest. De motivatie is wéér groter, om de schouders eronder te zetten, Kumi te steunen. Hieronder een kort verslag.

Vrijdag 29 oktober: vertrek om 6uur vanuit Düsseldorf met Timme, Pauline en Anja. Pauline is mijn schoonzus en heeft tijdens haar studietijd enkele maanden in Kenia onderzoek gedaan. Anja, een goeie vriendin van Pauline maar ook van mij, heeft

tijdens haar studie malariaonderzoek in Kameroen gedaan. Beiden hadden dus al wat 'Afrika-ervaring', wat in mijn ogen een MUST is voor zo'n kort bezoek. De reis verloopt prima en ook Timme lijkt het vliegen helemaal oké te vinden....wat voor mij een héél stuk ontspanning geeft tijdens de 8 uur durende vlucht van Amsterdam naar Entebbe. 's Avonds rond 20u plaatselijke tijd landen we in Entebbe en kunnen we de heerlijke lucht weer opsnuiven van dit prachtige land. THUIS!!! Bij ons motel waar we 1 nacht verblijven, verwelkomt Jan Janssen (fotograaf uit Roermond, die dit jaar voor de 3e keer mee naar Kumi is geweest) ons, die een dag eerder in Oeganda was en drinken we gezellig een lekker Nile-biertje, om onze aankomst te vieren. Daarna meteen naar bed, opmaken voor de lange trip op zaterdag. De reis van Entebbe naar Kumi!! Zaterdag 30 oktober: na een ontbijtje van geroosterd brood met ei of marmelade, een kopje koffie of thee en heerlijk vers fruit, pakken we onze koffers weer om vandaag naar Kumi te reizen. James, een chauffeur van Kumi Hospital, haalt ons op bij het motel om 11 uur. Hij is met een bus gekomen.....aangezien 'wij' blanken, 4 volwassenen en een kind, waarschijnlijk behoorlijk wat bagage mee hebben genomen. Klopt op zich ook, want de KLM geeft je de mogelijkheid 2x23kg mee te nemen, dus extra spullen om in Kumi achter te laten. Dan nog een buggy, campingbedje..... Hoe dan ook, we hebben allemaal genoeg ruimte om te zitten, lopen en Timme kan heerlijk ín haar buggy slapen(die vastgebonden zit op allerlei manieren, wat de gemiddelde Afrikaan wel toevertrouwd is). Het is zoals altijd een reis met vele facetten: de eerste impressies van dit mooie land en de prachtige mensen. Het overbevolkte Kampala met z'n sloppenwijken in de buitenwijken. Kampala, de stad waar ik het liefst zo snel mogelijk weer weg ben. De stad dóórkomen is al een sport op zich, maar dat is James ook wel weer toevertrouwd.

Na Kampala is de volgende stap Jinja, waar we de Nijl passeren. Achter Jinja zijn er enkele stopplaatsen waar mensen fruit, vlees en drinken verkopen. Hier kopen we al wat fruit, maar James brengt ons wat verderop naar een plek waar we ook brood en samosa's kunnen kopen, als lunch. Met daarnaast nog wat drinken en koekjes, moet

de reis tot in Kumi wel goed verlopen. We hebben nog wel even te gaan. Het is heerlijk om langzaam weer te beseffen dat we richting Kumi gaan. Hoe zal het met iedereen zijn? Hoe zal het met het ziekenhuis gaan? Hoe is het met alle projecten die we hebben afgesloten, die lopen en nog moeten beginnen? Hoe zal het in het guesthouse zijn, waar we de komende dagen verblijven.....Lekker dagdromen dus en samen met de rest genieten van het vooruitzicht. Ook Timme vermaakt zich weer prima in de bus. Ik ben erg blij dat ze tot nu toe geen last heeft van wat-dan-ook! Uiteindelijk komen we, na een lang stuk, erg slechte weg, om 18.30uur aan in Kumi!!!! Op de hoofdweg rechts,de rotonde links.....en dan zijn we bij het guesthouse. Hier worden we méér dan hartelijk welkom geheten door Anne en Grace, die het guesthouse beheren, en door Elspeth Robinson, een Engelse gepensioneerd fysiotherapeute, die net als ik ieder jaar naar Kumi gaat. Héérlijk om er weer te zijn. Kumi, mijn 2e thuis.... Doodmoe van de 2 lange reisdagen, kunnen we gaan genieten van onze eerste Oegandese maaltijd, die door Anne en Grace met veel liefde bereid is!! En daarna.....SLAPEN. Zondag 31 oktober: 's ochtends doen we lekker rustig aan. Géén wekkertje....want dat is niet nodig in Kumi. De kippen en de haan, wekken je ieder ochtend al rond 3uur een keertje, waarna rond half 7 een volgend concert begint, de zon begint te schemeren en je onder de klamboe ligt en denkt.....hoe onwerkelijk is het om hier na 2 dagen reizen, in Kumi te ontwaken. Timme ligt naast me te draaien en kruipt uiteindelijk bovenop me om haar nieuwe omgeving te aanschouwen! Rond een uur of 8 komt er wat activiteit in het guesthouse.

Lekker even rustig opstarten, wassen en ontbijten en buiten bij het guesthouse rondlopen om te genieten van de temperatuur en de mooie kleuren van het rode zand, het groene gras en de prachtige bloemen. Het plan is om vandaag met Pauline en Anja naar het ziekenhuis te lopen, om hen een rondleiding te geven en wellicht al wat mensen te ontmoeten. We vertrekken, met buggy, vanuit het guesthouse naar het ziekenhuis. Een wandelingetje van zo'n 10 minuten, zónder oponthoud....maar dat gaat natuurlijk niet lukken!!! We worden van allerlei kanten al welkom geheten (...en door een enkeling aangesproken dat we niet in de kerk waren om 8uur.... Sorry!!!!). Voor mij zijn er al weer wat bekende gezichten, van personeel en kinderen van personeel.

Timme is een attractie, en Timme in de buggy helemaal!!! In de buurt van het ziekenhuis worden we door een aantal vrouwen geroepen om naar hun huisje te komen. Timme wordt uit de buggy geplukt en gaat van arm op arm, waar ze geen moeite mee lijkt te hebben. Van allerlei kanten komen er meer mensen toelopen. Wat een welkom! De eerste foto's worden gemaakt. Pauline en Anja worden ook verwelkomt door iedereen. Na deze onderbreking, lopen we verder naar de ingang van het ziekenhuis en geef ik Pauline en Anja een rondleiding door het ziekenhuis en over het mooie terrein. Vrij snel gaan we naar de verloskundige afdeling, mijn trots.....!! Het was best emotioneel om te kunnen laten zien aan Pauline en Anja, wat ik met de stichting voor elkaar heb gekregen de laatste jaren. Andere ogen dan mijn eigen ogen, zien de verschillen duidelijker bij het bezoeken van de verschillende afdelingen. Het besef komt bij mij ook weer, dat we toch echt al geweldige dingen hebben kunnen doen. Iets wat je zelf niet altijd meer ziet, maar anderen je dan weer laten zien.... Op weg naar de kinderafdeling maken we meteen kennis met dr. Ruth Obaikol, de nieuwe directrice van het ziekenhuis. Om een héél lang verhaal kort te maken: 2010 is een turbulent jaar voor Kumi Hospital. In het voorjaar is de orthopedisch chirurg van Kumi vertrokken naar een ander ziekenhuis. De organisatie CBM sponsort Kumi Hospital voor orthopedische zorg en nazorg. Door het wegvallen van de arts, heeft CBM zich met hun financiële steun teruggetrokken uit Kumi. Buiten het feit dat hierdoor veel patiënten niet meer geholpen kunnen worden, loopt Kumi inkomsten mis. De orthopedische werkplaats had weinig te doen, patiënten bleven zelfs weg, omdat ze dachten dat er geen enkele arts meer was.....kortom, Kumi Hospital heeft een zware tijd achter de rug. Daarnaast, en ook zeker niet onbelangrijk, heeft ook dr. John Opolot zijn taak als medisch directeur neergelegd en is noodgedwongen elders gaan werken. De problemen van het ziekenhuis werden hem persoonlijk aangerekend en de situatie werd voor hem dusdanig, dat hij niet meer in Kumi kon blijven werken. Wat heel erg spijtig is, aangezien John Opolot de drijvende kracht van het ziekenhuis was, en hij voor mij de persoon was die me gemotiveerd heeft me voor Kumi in te gaan zetten. Als arts en zeker ook als vriend, zal ik de samenwerking heel erg missen. Ik respecteer en begrijp zijn keuze. Het was hierdoor ook even heel onzeker hoe de toekomst van het ziekenhuis eruit zou zien, MAAR.....we kunnen iedereen geruststellen!! Dr. John Opolot heeft gezorgd voor een bekwaam en vooral gemotiveerde opvolgster: Dr. Ruth Obaikol. Dr. Ruth werkte al jaren voor Kumi, maar heeft 4 jaar in Kampala gestudeerd voor algemeen chirurg. Aanvankelijk wilde Ruth elders een baan gaan zoeken, maar John Opolot heeft haar gemotiveerd naar Kumi terug te komen en de moeilijke taak op zich te nemen, het ziekenhuis weer nieuw leven in te blazen. Ik kende Ruth niet heel erg goed, omdat ze meestal niet in Kumi was tijdens mijn bezoeken. De eerste indruk is echter heel erg prettig! Wat ook voor mij een hele

geruststelling is. Mijn stichting en Kumi Hospital gaan me aan mijn hart en ik zou het héél erg lastig vinden als mijn vertrouwen in het ziekenhuis minder zou zijn geworden na mijn bezoek. In tegenstelling zelfs: ik ben juist extra gemotiveerd om samen met Ruth, het management én het huidige personeel positief te blijven en vooruit te kijken!! En met mij ook Pauline, Anja en Jan!! We hebben deze week wel veel te bespreken. Na de ontmoeting met Ruth vervolgen we onze rondleiding. De eerste indrukken voor Pauline en Anja zijn gemaakt. Hoe die indrukken zijn, zullen ze zelf nog op de site vertellen. We nemen ons in de 'kantine' een flesje frisdrank en gaan even lekker zitten om alles op ons in te laten werken. Wat ik al eerder zei: zelf zie je sommige dingen niet meer, omdat ze 'gewoon' voor je zijn en bij Kumi horen, maar het is heel goed en ook fijn om de indrukken van anderen te horen en daardoor weer te beseffen waar je staat. Aan het begin van de middag lopen we rustig terug naar het guesthouse, waar Anne en Grace alweer een heerlijke maaltijd voor ons aan het bereiden zijn. We gaan gezellig buiten erbij zitten om bij te kletsen en te spelen met de kinderen. Na de warme lunch besluiten we naar Kumi Town te gaan, om ook daar even rond te lopen. Om in Kumi Town te komen, moeten we een pick-pick (=brommer/motor) pakken, wat al een avontuurtje op zich is. Onderweg, achterop de pick-pick kun je genieten van de prachtige omgeving. Ik ga met Timme op 1 pick-pick, met de buggy tussen de snelbinders, en Pauline en Anja gaan samen achterop op een andere. We slenteren lekker door de enkele straten van Kumi Town en brengen een bezoek aan de markt, die erg druk bezocht wordt. Veel mensen willen een praatje maken en Timme krijgt een verse banaan toegestopt door een moeder, welke heerlijk opgepeuzeld wordt door Timme. Rond half zeven lopen we richting het huis van John en Consolate Opolot, waar we vanavond uitgenodigd zijn, om te komen eten. Ook Jan en Elspeth zullen komen. Het wordt voor mij een emotioneel weerzien met John en Consolate, om meerdere redenen. Ik ben heel blij en trots dat ik mijn lieve Timme kan laten zien en hen na anderhalf jaar weer terug zie, maar daarnaast is het een heel vreemde situatie.....John hoort bij Kumi Hospital, maar ik zal hem daar nooit meer zien.... Vanavond hebben we even de tijd om samen het hele verhaal te bespreken. Zoals de Oegandees eigen is: John blijft positief en wenst Kumi Hospital een prachtige toekomst toe met steun van de stichting. Hij hoopt zelf snel zijn draai te vinden in Atatur Hospital, waar hij nu werkt. John heeft een erg zwaar jaar achter de rug. Een jaar waarin hij lichamelijk wel aanwezig was in Kumi, maar geestelijk erg veel moeite had om er echt te zijn. Consolate, zijn vrouw en steun en toeverlaat, beaamt dat ze een erg zwaar jaar hebben gehad, maar geloven in een goede toekomst. Met een glaasje Nile-bier toasten we op onze vriendschap en een mooie toekomst. We genieten allemaal van deze avond en John en Consolate genieten van Timme's aanwezigheid. Na een heerlijke maaltijd brengen ze ons terug naar het guesthouse..... Maandag 1 november: vanmorgen vroeg uit de veren, want om 8uur begint de ochtend-assembly waar we kennis maken met de medische staf en welkom worden geheten. Zoals altijd een heerlijk weerzien en nadat Pauline en Anja zich hebben voorgesteld, krijgen we de traditionele 'flowers' van het personeel. Er wordt benadrukt dat onze aanwezigheid heel motiverend zal werken. Het personeel krijgt hierdoor het gevoel dat ze niet vergeten worden en er mensen zijn die de toekomst van Kumi Hospital ook aan het hart gaat. Na de assembly hebben we een gesprek met Ruth op haar kantoor en we maken een afspraak om morgen met haar, de administrator en accountant om tafel te gaan en de huidige situatie goed door te spreken. Dit bezoek is ook belangrijk, omdat er een start is gemaakt met de wederopbouw van de

boerderij. Er is een tijdelijke farmmanager aangenomen. Er zal bekeken worden, hoe het nu loopt en hoe het verder kan gaan met de boerderij en de huidige farmmanager. Om de situatie goed in te kunnen schatten, zullen we 's middags een bezoek gaan brengen aan de boerderij. We brengen nog een bezoek aan Children's Village van het ziekenhuis. Hier verblijven normaal gesproken kinderen met hun moeder/familie, die een orthopedische behandeling ondergaan. Omdat er momenteel geen orthopeed is, zijn er ook erg weinig kinderen. Eigenlijk maar 2 jongetjes, samen met hun vader. De kinderen zijn lichamelijk beperkt, maar ook geestelijk licht beperkt. Hun lichamelijke beperking is duidelijk erfelijk, aangezien de vader zelf ook te kampen heeft met slechte motoriek. Het is echter onduidelijk wat er precies aan de hand is. De mooie kereltjes zijn blij met onze komst en ook Margaret (mama van de Children's Village) is blij ons te zien. Ook voor Margaret is het een moeilijke tijd. Weinig tot geen kinderen te verzorgen, 5 maanden geen salaris en dan tóch zo positief blijven. Petje af!!! Margaret verteld dat dr. Ruth zich verkort heeft laten scholen, om zelf operaties te doen, die normaal gesproken de orthopeed zou doen. Het gaat om operaties van Gluteal Fibrosis. Deze afwijking ontstaat door foute én te hoog gedoseerde injecties van kinine bij kinderen met malaria. Deze kinine injecties worden in de bilspier gegeven door vaak ongeschoold personeel. Hierdoor kan een beschadiging ontstaan van de bilspier, waardoor een kind niet meer kan hurken en dus niet meer kan zitten op de billen. Door een operatieve ingreep, kan dit probleem verholpen worden. Geweldig dat Ruth deze operaties nu zelf kan doen, want er zijn helaas heel veel kinderen met deze afwijking. Doordat Ruth deze operaties verricht, is CBM bereid weer een lichte vorm van samenwerking te starten.....een klein beetje licht dus aan de horizon!!! Ruth is dus naast haar taak als medical superintendent, ook als arts 5 dagen per week werkzaam en draait ook haar weekenddiensten.... Ongelofelijk hoe ze het voor elkaar krijgt. Op dit moment is zij met Dr. Patrick de enige arts in Kumi Hospital. Er is nog een derde arts beschikbaar, maar momenteel niet in Kumi. Volgend jaar zal er een arts terugkomen uit Kampala van haar opleiding tot gynaecoloog. Ziet er dus beter uit volgend jaar!! 's Middags brengen Pauline, Anja, Jan, Timme en ik een bezoek aan Kumi Farm. Zoals gezegd, zal de wederopbouw van de boerderij het ziekenhuis in de toekomst weer zelfredzaam kunnen maken. Vanuit Arvalis/LLTB/Fontys zijn dit jaar Leon en Harrie Weijs in Kumi geweest om de boerderij te bezoeken. Ze waren erg positief en gemotiveerd om samen met eerdergenoemde bedrijven, de boerderij weer nieuw leven in te blazen. Tijdens onze 2 maandelijkse bijeenkomsten met de werkgroep, zijn er weer nieuwe vraagstukken gekomen over de boerderij. Met 3 'women-on-a-mission' aan ons de taak om weer meer duidelijkheid te krijgen in de huidige situatie, om daarmee weer verder te kunnen in de ontwikkeling van het project. Het was voor mij anderhalf jaar geleden, dat ik de boerderij het laatst had gezien, maar de verschillen waren al duidelijk zichtbaar: alles zag er netjes bijgehouden uit, er waren nieuwe en aparte weilanden met omheiningen waar de nieuwe 16 exotische melkkoeien staan, die de melk opbrengt al op moeten schroeven. De melk wordt gebruikt voor de nutrition unit van het ziekenhuis en voor andere patiënten, of wordt verkocht. Er wordt per dag bijgehouden hoeveel melk elke koe geeft. Ze zijn nog niet allemaal even productief, wat simpelweg ook kan komen doordat ze nog nooit gekalfd hebben. Onlangs is er een kalfje geboren met de naam 'Steffie'. Een mooie rood-bonte koe..... We hebben een gesprek met Apedel Charles, de huidige tijdelijke farmmanager. Hij verteld over de huidige stand van zaken en wat de

toekomstplannen zijn voor de boerderij. Er wordt afgesproken om deze week nog een bijeenkomst te plannen met hem en het management van het ziekenhuis samen. 's Avonds evalueren wij de dag en gaan even zitten om het gesprek met het management de volgende dag voor te bereiden. We hebben het gevoel dat Apedel Charles niet helemaal op 1 lijn ligt met het management van het ziekenhuis. Kijken of ons gevoel klopt..... Dinsdag 2 november: voor de ochtend hebben we niet veel concrete plannen gemaakt, wat niet betekent dat we ons hoeven vervelen. Er is altijd wel iets te doen. We brengen weer een bezoekje aan Margaret en Children's Village en ontmoeten Cocus, de ergotherapeut. Hij verteld Pauline en Anja over zijn werk en we brengen even een bezoekje aan de behandelruimte van fysiotherapie en ergotherapie. Daarna gaan Pauline en Anja naar de orthopedische werkplaats, waar ze een rondleiding krijgen. Ondertussen speelt Timme heerlijk in de fysio-ruimte met al het speelgoed en klets ik lekker bij met Cocus, die ik ook al jaren ken, en waar morgen veldwerk mee gaan doen. Na de rondleiding door de werkplaats, lopen we even richting verloskamer, om te kijken of er 'toevallig' iemand aan het bevallen is. Er wordt net een vrouw gebracht vanuit Atatur-hospital (het ziekenhuis waar dr. Opolot nu werkt), met een hoge bloeddruk. Ze is aan het bevallen. Maar vanwege haar bloeddruk wordt ze verwezen naar Kumi, omdat hier betere voorzieningen zijn op de verloskundige afdeling en er zo nodig een keizersnede gedaan kan worden. (Gek idee trouwens, maar ook heel mooi, dat John Opolot verwijst naar zijn oude ziekenhuis.) Het is voor mevrouw haar eerste kindje, ze heeft 7cm ontsluiting, maar men is bang dat ze problemen krijgt met haar bloeddruk. Er wordt dus besloten tot een keizersnede. Met toestemming mogen Pauline, Anja en ik mee naar de operatiekamer. Erg spannend voor hen....hun eerste geboorte zien! Toen wisten we nog niet hoe het zou verlopen..... Op de operatieafdeling hijsen we ons in een O.K.-pakje, doen we een mutsje op en een mondkapje voor als we de operatiekamer gaan betreden. Mevrouw krijgt een ruggenprik en lijkt er erg rustig onder, maar is waarschijnlijk erg moe en gespannen. Haar bloeddruk blijft goed. Dr. Patrick gaat de keizersnede doen onder supervisie van dr. Ruth. Pauline en Anja staan bij het voeteneinde van mevrouw, om de geboorte goed te kunnen zien. Al snel wordt het mij duidelijk dat er een probleem is. Na het openen van de buik duurt het veel langer dan normaal om het kindje geboren te laten worden. Dit zou kunnen betekenen dat het kindje een minder goede start heeft, waarop ik Pauline en Anja voorbereid. Uiteindelijk lukt het dr. Patrick met heel veel moeite om het kindje geboren te laten worden, waarna al snel blijkt wat de reden hiervan is. Iedereen op de operatiekamer schrikt enorm als het kindje geboren is. Het heeft een erg groot waterhoofdje en daarnaast nog een aantal zwellingen op het hoofd van de weeën. Dat maakt het beeld bijna afschrikwekkend..... Zoals verwacht heeft het jongetje geen goede start, maar gelukkig gaat hij met beademing, zelf weer ademen. Iedereen denkt hetzelfde.....hoe zal de toekomst van dit kindje er uit zien? De moeder heeft het allemaal nog niet meegekregen. Geschokt van deze gebeurtenis trekken we ons even terug. Dr. Ruth geeft aan dat het kindje waarschijnlijk snel overgeplaatst zal gaan worden naar Mbale, waar een kinderziekenhuis is. Daar zal een drain geplaatst worden om het vocht uit het waterhoofdje minder te laten worden. Over de verdere ontwikkeling zal nog weinig voorspelt kunnen worden. Gelukkig zag het jongetje er verder op het eerste gezicht gezond uit. En erg mooi gezichtje, hele lange zwarte wimpertjes..... Enigszins bijgekomen van de eerste schrik gaan we voor de lunch naar het guesthouse. Het is goed om even niets te hoeven doen....niet praten

en niet nadenken. In de loop van de middag gaan we terug naar het ziekenhuis, waar we een bijeenkomst hebben met dr. Ruth Obaikol, met Charles Okula (administrator) en de accountant. Ook van hen krijgen we het verhaal van afgelopen jaar te horen, hoe de financiële situatie was en is, en hoe hun plannen er voor de komende maanden uit zien. De laatste maanden dat dr. Opolot aan het werk was, was er een slechte communicatie tussen mij en hem, wat uiteindelijk wel te verklaren viel. Door slechte communicatie is het echter voor mij heel erg moeilijk geweest om plannen te maken en in te zien hoe de situatie was. Het management bevestigt dat de situatie voor Oplot niet meer houdbaar was en respecteren zijn keuze. Ze zijn niet met ruzie uit elkaar gegaan. De laatste 2 maanden heb ik al per mail contact gehad met Ruth, en zij reageert meteen op mail, wat me bij voorbaat al veel vertrouwen gaf in onze samenwerking. Er wordt duidelijk uitgesproken dat de communicatie tussen het ziekenhuis en de stichting niet via 1 persoon mag lopen. Hierdoor zou het kunnen zijn dat niet iedereen op de hoogte is van afspraken, wat tot vervelende situaties zo kunnen leiden. Het management stelde zich kwetsbaar op, maar liet ook erg duidelijk merken dat ze vooruit kijken en willen!! Het vertrouwen in dit team is erg groot. Er worden heel duidelijk afspraken gemaakt over nieuwe projecten en de communicatie daaromtrent. Het ziekenhuis blijft zitten met een achterstallige betaling van salarissen aan het personeel, maar vanaf eind deze maand zal de overheid maandelijks een bijdrage geven, waardoor het salaris niet langer een probleem hoeft te zijn. Er zijn op dit moment minder mensen werkzaam binnen het ziekenhuis, maar dat wil het management voorlopig ook even zo houden. Met het aantal mensen dat er nu werkt, kan de zorg voldoende goed geleverd worden en er hoeven niet onnodig extra mensen uitbetaald te worden. Op dit moment wordt eerst de bouw afgerond van nieuwe sanitaire voorzieningen bij de kinderafdeling, alvorens er gestart wordt met het renoveren van de afdeling. Ik zal zelf het personeel inlichten hierover, zodat er niet gedacht kan worden dat het management de voorkeur geeft aan het uitgeven van geld aan de kinderafdeling, boven het uitbetalen van het personeel. De opbrengst van de spinningmarathon is expliciet hiervoor bedoeld en zal dus ook hieraan uitgegeven worden. Tot slot krijgen we het nog over de boerderij. Er is gelukkig al een start gemaakt met de wederopbouw, maar op heel kleine schaal, omdat er nog geen verdere fondsen zijn. Op dit moment is er een tijdelijke farmmanager. Het management van het ziekenhuis twijfelt op dit moment of ze met deze persoon verder willen. Het is wel een gedreven man, maar zelf met weinig technische ervaring. Mocht een koe ziek zijn, dan ziet hij dit mogelijk veel later dan een persoon die zelf werkt of heeft gewerkt met deze dieren. Hij is nog met een opleiding bezig, waardoor hij niet fulltime aanwezig kan zijn op de boerderij, terwijl juist nú in de beginfase, het belangrijk is dat een manager aanwezig is. Vrijdag hebben we een afspraak met de farmmanager en het ziekenhuismanagement. We hopen tot een goed besluit te kunnen komen. De wederopbouw van de boerderij is op dit moment één van de belangrijkste zaken voor het ziekenhuis. Dus, moeilijke keuzes zullen genomen moeten worden ten bate van de boerderij en dus het ziekenhuis! Genoeg stof dus weer tot nadenken.....

Woensdag 3 november: vandaag staat in het teken van veldwerk!! Samen met o.a. Elspeth gaan we op pad. Vanuit het ziekenhuis gaat een chauffeur mee en Cocus de ergotherapeut, en daarnaast een social worker. We gaan naar Serere. Een rit van 1 1/2uur, naar Opolai Amos, één van de veldwerkers, die in zijn eigen woongebied gezinnen begeleidt met een gehandicapt kind. Hij heeft voor ons een programma opgezet. In Kumi Town kopen we eerst nog een aantal

'pakketten' voor een aantal gezinnen, bestaand uit meel, rijst, bonen, kook-olie, waspoeder e.d.. Pauline en Anja hebben veel kleding meegenomen van hun kinderen, om vandaag uit te kunnen delen. Kortom....de jeep zit weer gezellig vol en is gevuld met allerlei spulletjes. We halen Amos op in het centrum van Serere. In een ooghoek zie ik achter op een pick-pick een bekend gezicht.....Anastancia!!! Een verloskundige waar ik de eerste 4 jaar veel mee heb samengewerkt. Ze is nu met pensioen, dus ik had haar al 3 jaar niet gezien. Ik zij zag me in de jeep zitten. Met Timme op mijn arm, vlieg ik de jeep uit om Anastancia te kunnen begroeten en omhelzen!! Geweldig om haar hier tegen te komen. Toeval bestaat niet! Ze is de nederlandse woordjes nog niet vergeten: "hoe gaat het?" en "hoie!". Na een "hoie" vertrekken we naar ons eerste gezin. Een lange dag met veel indrukken. Allereerst brengen we een bezoek aan de 2 zusjes Mary en Goretti. Beiden hebben een aangeboren afwijking van hun skelet en kunnen niet lopen. Op hun handen bewegen ze zich voort en langere afstanden leggen ze af met een tricycle (fiets met 3 wielen). Hun ouders zijn overleden. Lange tijd hebben ze samengewoond met een jonger zusje, met een zelfde afwijking. Dit zusje is helaas enkele jaren geleden overleden en ligt bij hen thuis begraven, naast de ouders. Dit jongste zusje was verkracht en daardoor zwanger. Door de afwijking aan haar skelet, zou ze nooit natuurlijk kunnen bevallen. Vanwege gebrek aan zorg en een langdurige bevalling, is zij zelf overleden tijdens de bevalling, met haar ongeboren kindje. Een hartverscheurend verhaal..... Mary en Goretti redden zich redelijk samen en zijn vastbesloten het beste van hun leven te maken. Ze verdienen geld door chapati's te bakken (een soort pannenkoekjes) en deze te verkopen op de markt. Hun huis is aan vervanging toe en het zou wenselijk zijn wanneer ze een eigen watertank zouden hebben, zodat ze niet zelf enkele keren per dag naar de pomp hoeven om water te halen. Iets wat voor hen toch al niet zo makkelijk is. Amos heeft mij van tevoren ingelicht over deze zusjes en de wens voor een nieuw huis. Henk Tegels uit Swalmen, eigenaar van café de Plevuus, heeft al sinds enkele jaren zijn fooienpot ter beschikking gesteld van Kumi. Buiten het eerder kopen van een koe en het slaan van een nieuwe waterput, wilde Henk ook deze keer zijn fooienpot doneren. De opbrengst was ruim €1600,-. Voor dit geld kan een nieuw stenen huis gebouwd worden voor de zusjes, inclusief een aparte 'badkamer' en kookruimte, en een aparte ruimte om hun tricycle te stallen. Ze krijgen van geld van een andere particuliere donatie een eigen watertank. Het huis is nu in aanbouw en vordert snel, zodat ze vóór het regenseizoen in hun nieuwe huis zitten, dat verder weinig onderhoud behoeft. Amos stuurt foto's per mail, met vorderingen van de bouw. Ik zal nog één andere bezoek kort beschrijven: Emmanuel, jongetje met aangeboren afwijking aan handen en voeten. Emmanuel is een pienter ventje, dat graag naar school wil gaan. Hij is alleen afhankelijk van andere mensen die hem mee kunnen nemen, als hij langs de doorgaande weg staat te wachten. Vaak betekent dit, dat hij niet op school komt. Door voor dit gezin o.a. een fiets te kopen, kan Emmanuel weer dagelijks naar school. Z'n broer kan hem brengen. Hierdoor ziet zijn toekomst er weer een stukje beter uit. Ook een geit wordt aangeschaft voor dit gezin. Emmanuel heeft zó met zijn handicap leren leven, dat het de vraag is of opereren voor hem wel zinvol zal zijn. Hij kan zijn pen vastpakken en schrijven, al duurt het iets langer dan gemiddeld. Amos blijft Emmanuel volgen in zijn verdere ontwikkeling. Tijdens een stop, na 3 bezoekjes, wordt ik aangenaam verrast door Amos. Hij heeft aan de 23 kinderen die afgelopen jaar geopereerd zijn door dr. Ekure, gevraagd, naar deze plek te komen om mij te bedanken. De opkomst is erg

mooi. Schuchtere koppies kijken me aan en ouders bedanken me voor de geboden hulp. Ik voel me bezwaard als we na een korte stop weer doorrijden naar een volgend gezin. Wie weet hoe lang deze mensen onderweg zijn geweest..... Maar Amos vind het erg belangrijk de stichting op deze manier te bedanken. Wat ik heel erg op prijs stel. Ondertussen staat 20 meter verderop een Oegandees geld te verdienen met een trilplaat.... Wij kennen deze trilplaat uit de sportschool, maar deze man verkondigd dat het apparaat aan kan geven of je gezond bent of niet, en volgens mij beloofd hij nog veel meer foute dingen. Niet te geloven hoe sommige mensen hun brood willen verdienen, ten koste van anderen. Niet dat dit alleen in Oeganda voorkomt, maar de truc met de trilplaat waarschijnlijk wel!!! We brengen nog een bezoekje aan een kleuterschooltje, dat door Elspeth gesponsord wordt en hebben verder een lange en enerverende dag achter de rug, als we 's avonds rond 20uur weer in het guesthouse aankomen. Brak gezeten in de jeep, moe en trek.....maar wel een voldaan gevoel door de hulp die we hebben kunnen bieden! Wat zullen wij lekker slapen. Donderdag 4 november: vanochtend krijgen we bezoek van Moses Asia, van Apoolo Na Angor, wat 'Development of Women' betekent. ANA is een werkgroep van tienermoeders, HIV-Aids weeskinderen en verstoten kinderen, die o.a. Afrikaanse handgemaakte spullen maakt, zoals tassen, kleding, beurzen en poppen. De werkgroep zit in Bukedea, een district naast Kumi. De opbrengsten van de verkoop worden weer gebruikt voor verdere ontwikkeling van producten, maar ook voor opleiding van de doelgroep op o.a. agro-cultureel gebied. Moses heeft mij enkele maanden geleden benaderd met de vraag of wij spullen voor hen zouden kunnen verkopen. Zo eenvoudig is dit niet.....aangezien het versturen van spullen handenvol geld kost. Zowieso kende ik Moses niet en de producten niet. Om niet meteen NEE te zeggen, heb ik hem uitgenodigd met een aantal spullen naar Kumi te komen. Zo gezegd, zo gedaan..... Moses komt samen met een Amerikaanse imker (op bezoek in Bukedea om het maken van honing te leren) op 2 brommers naar het guesthouse, inclusief 2 enorme tassen met spullen. Maar het zijn echt geweldige spullen. De mooie, kleurige Afrikaanse stoffen maken me hebberig!!! Het liefst zou ik zelf van alles kopen, maar waar laat ik het allemaal. Maar goed, we besluiten met z'n allen dat er genoeg is om te kunnen verkopen in Nederland. Althans proberen te verkopen.... We kopen keukenschorten, tassen, toilettassen, portemonnees, tafellakens, poppen en stoffen mobieltjes met 4 Afrikaanse dieren. Mocht het lukken om veel spullen te verkopen, dan zullen we doorgaan met deze 'handel' en kunnen er jaarlijks nieuwe spullen meegenomen worden van Kumi naar Swalmen. De winst van de verkoop geeft de werkgroep weer meer mogelijkheden. Op www.apoolonaangor.com is meer te lezen over deze organisatie. Op gegeven moment komt er een leuk jurkje uit een zak tevoorschijn....precies mijn maatje! Vanmiddag hebben we de feestelijke opening van een nieuw klaslokaal bij Adesso-school. Mooie gelegenheid voor een feestelijk Afrikaans jurkje! Ik ben helemaal in mijn nopjes. Zoals gezegd hebben we 's middags een feest! Het Lyceum Schöndeln heeft dit jaar geld ingezameld tijdens hun Vastenactie, voor Adesso- Primary school. Met dit geld is er een nieuw klaslokaal + kantoortje gebouwd en pitlatrines voor de meisjes. Adesso school heeft circa 800 leerlingen. Ze hadden tot nu 1 klaslokaal te weinig om alle groepen plek te geven. Met dit nieuwe lokaal is er voor alle kinderen onderdak en hoeft er niet meer buiten les gegeven te worden. Daarnaast waren er voor de hele school maar 4 oude pitlatrines (toilet). Er was extra behoefte naar een toiletblok voor meisjes. Ook dit is gebouwd. De 'guests of honour' worden om 12.45 uur verwacht. Zoals echte

blanken, zijn we mooi op tijd aanwezig. Het schoolterrein is prachtig versierd met verse bloemen op stokken, een partytent om in de schaduw te kunnen zitten en voor de ere-gasten wordt zelfs het beste bankstel van stal gehaald!!! Alle kinderen zijn aanwezig en links en rechts zie je ze in groepjes nog oefenen voor hun optreden. We laten ons verrassen. Ergens onder een boom zit een heuse DJ al wat muziek te draaien. We gaan al lekker dansen, in afwachting van nog een aantal gasten. We wachten o.a. nog op kapelaan, die de gebouwen in zal moeten zegenen. Gelukkig laat hij niet heel lang op zich wachten. De middag bestaat uit héél veel voordrachten door de kinderen, met tussendoor een rondleiding door de school. Uiteraard worden de gebouwen officieel geopend. We beginnen met het toiletblok. Hier mag ik na zegening door de kapelaan, het eerste lintje doorknippen. Vervolgens wordt het kantoortje gezegend en geopend en tot slot het nieuwe klaslokaal. Het zijn echt prachtige gebouwen geworden, met ramen, deuren en fatsoenlijke daken. Een erg groot contrast met de overige klaslokalen die ook écht een opknopbeurt kunnen gebruiken. De optredens zijn erg leuk en soms zelfs hartverscheurend. 2 jonge ventjes dragen een gedicht voor, waarin ze mij (dus eigenlijk lyceum Schöndeln) bedanken voor hun zicht op een betere toekomst. Ik heb een traantje weggepinkt door de mooie woorden, maar vooral de intense voordracht. Gelukkig kunnen we daarna weer even gezellig dansen met z'n allen op de muziek van de plaatselijke 'joekskapel'. Het is een heel gezellige middag, die afgesloten wordt met een late lunch om 16uur, in het nieuwe klaslokaal. We hadden al lunch gehad en 's avonds hadden we Okula Charles en Ruth uitgenodigd om te komen eten. Een klein bordje dus, wat in groot contrast staat tot de immens gevulde borden van de overige gasten (die waarschijnlijk hierna niets meer eten). Ik krijg zelf cadeaus, cadeaus voor Schöndeln, maar ook Pauline, Anja en Jan krijgen een cadeau. Het is een erg leuke middag en rond 17uur gaan we weer terug richting guesthouse. Als cadeau heb ik een mooi beschilderde kalabas gekregen met de tekst "Friends are like flowers that never fade", een kleedje met dezelfde tekst en een grote pot 'pindaboter'. 's Avonds komen zoals afgesproken Ruth (de nieuwe directrice) en Charles (administrator) bij ons eten. Het is prettig om ook informeel met elkaar te babbelen. Daarnaast is het leuk om mekaar beter te leren kennen, aangezien Ruth en Charles toch de personen zijn waar ik het meeste contact mee zal hebben. Charles kende ik al 2 jaar, maar Ruth kende ik nog niet goed. Plotseling worden we aangenaam verrast door een bezoekje van John en Consolate Opolot. Ze komen alvast afscheid nemen, wat me erg zwaar valt..... Onze vriendschap zal altijd blijven bestaan, daar hebben we teveel voor samen meegemaakt en samengewerkt. Het zal alleen nooit meer hetzelfde zijn, op het vertrouwde terrein van Kumi Hospital.....Wat een lieve, mooie en krachtige mensen. John en Consolate: bedankt voor ALLES!!! Na hun vertrek gaan we aan tafel met Ruth en Charles. Het is een heel gezellige avond en we hebben allemaal ook een héél goed gevoel bij deze 2 mensen. Zij zijn voor het ziekenhuis van groot belang en nemen hun taak heel erg serieus. Knap hoe gemotiveerd ze zijn in deze toch wel moeilijke tijd. Maar ze geven aan dat het ziekenhuis al weer een heel eind uit hun ergste dip gekomen is en het personeel dat er nu nog is, ook gemotiveerd is om te blijven en de patiënten de best mogelijke zorg te leveren. Ze geven ook nóg een keer aan dat het voor iedereen heel erg belangrijk is, ons hier in Kumi te zien. Het geeft hen allemaal weer extra motivatie en het gevoel er niet alleen voor te staan. Er zijn mensen die aan hun denken en hun blijven steunen!! Wat een heerlijke mensen.....en wat een voorrecht om opnieuw met zulke mensen te mogen samenwerken. Geweldig! Nog één volle dag

te gaan in Kumi. Gek idee dat het er alweer bijna op zit. Vrijdag 5 november: Nog één keer die mooie rode weg lopen naar het ziekenhuis, nog één keer naar alle mensen zwaaien die langs die weg wonen, nog één keer achter de buggy met Timme, nog één keer door de poorten van het ziekenhuis en nog één keer naar de Assembly om iedereen gedag te zeggen en te bedanken. Bij voorbaat valt het me alweer zwaar. Afscheid nemen went nooit.... De Assembly is goed bezocht en Ruth vraagt ons naar voren. Om beurten doen we ons verhaal en bedanken we iedereen. Ik probeer het personeel nogmaals duidelijk te maken dat er vanuit de stichting steun zal blijven komen. Daarnaast leg ik uit dat het eerstvolgende project, de kinderafdeling zal zijn, maar dat daarnaast de boerderij héél erg belangrijk is. Ook op de lange termijn. We worden bedankt voor onze aanwezigheid. Tijdens iedere Assembly wordt er een gebed voorgelezen en een liedje gezongen. Vanochtend op weg naar de Assembly vertelde ik Pauline en Anja over het liedje "What a friend we have in Jesus". Een liedje wat heel veel voor me betekent sinds mij bezoeken aan Kumi. John Opolot heeft dit nummer in Delft in de kerk gezongen voor Marjolein Bijen, tijdens haar bruiloft in 2006. John was hier getuige. Marjolein heeft mij in contact gebracht met Kumi Hospital. Alsof men het wist, werd deze ochtend dit liedje gezongen. Ok nu kon ik mijn tranen niet bedwingen en heb ik uit volle borst meegezongen. De tekst is zo mooi: What a friend we have in Jesus, all our sins and griefs to bear! What a privilege to carry everything to God in prayer! O what peace we often forfeit, O what needless pain we bear, all because we do not carry everything to God in prayer. Have we trials and temptations? Is there trouble anywhere? We should never be discouraged; take it to the Lord in prayer. Can we find a friend so faithful who will all our sorrows share? Jesus knows our every weakness; take it to the Lord in prayer. Are we weak and heavy laden, cumbered with a load of care? Precious Savior, still our refuge; take it to the Lord in prayer. Do thy friends despise, forsake thee? Take it to the Lord in prayer! In his arms he'll take and shield thee; thou wilt find a solace there. Het nummer is via volgende link te horen op youtube: Pffffff.....wat een begin van de dag. Er staat ons nog een belangrijke meeting te wachten. Een bijeenkomst van het ziekenhuismanagement + de tijdelijke farmmanager. Ons onderbuiksgevoel blijkt te kloppen. Het zit niet helemaal lekker tussen deze 2 partijen. Er komen dingen boven tafel, die eerder nog niet gezegd waren, maar erg belangrijk waren voor ons om te weten. We voelen ons echt 'women on a mission' en proberen het gesprek ook voor ons naar tevredenheid te laten verlopen. De conclusie is dat deze twee partijen op korte termijn moeten beslissen of ze samen verder gaan, maar eigenlijk weten we het antwoord al. Er zal een nieuwe farmmanager gezocht moeten gaan worden. Hij zal moeten beschikken over een aantal andere eigenschappen en capaciteiten om in deze fase van de wederopbouw ook de leiding te kunnen nemen op een goede manier. Enerzijds teleurgesteld over dit besluit, maar wel héél erg opgelucht dat de 'kogel door de kerk is', beëindigen we de meeting. Het ziekenhuis zal zelf de verdere zaken afhandelen. Het is nogmaals expliciet benadrukt dat alle communicatie tussen de stichting-het ziekenhuis-de farmmanager niet via één persoon mogen lopen, maar dat iedereen op de hoogte moet zijn van alle zaken die besproken worden. Dit om in de toekomst miscommunicatie te voorkomen. Na deze meeting begin ik al een klein rondje 'gedag' te zeggen. Vanmiddag moeten we de koffers nog pakken en ik verwacht nog heel veel mensen bij het guesthouse die me willen spreken. En inderdaad....de één na de ander komt nog langs. Die één gewoon

om gedag te zeggen, de ander om persoonlijk om hulp te vragen, brieven te brengen voor andere mensen die in Kumi zijn geweest enz. Na de lunch gaan we nog even met z'n allen + 2 gevulde koffers met kleren en leesboeken, naar een aantal woonhuizen van personeel, aan de andere kant van de start-en landingsbaan voor AMREF/Flying Doctors. Het personeel dat hier woont, woont er vaak met kinderen en andere familieleden. Genoeg mensen om blij te maken met kleding of een Engels stripboek. Pauline en Anja zijn erg blij hun kleding hier achter te kunnen laten. Ik loop 's middags nog 1 keer alleen terug naar het ziekenhuis om de laatste zaken te regelen. Timme ligt lekker te slapen. Onderweg geniet ik nogmaals van dit korte, maar héél belangrijke bezoek. Dit bezoek is, ná mijn eerste bezoek, het belangrijkste van alle jaren. 2010 is echt een héél moeilijk en turbulent jaar geweest voor het ziekenhuis, maar daardoor ook een beetje voor mij. Jullie mogen weten dat ik het erg zwaar heb gehad een aantal maanden geleden en echt even niet wist hoe mijn toekomst met Kumi eruit zou zien. Al die tijd, energie en liefde voor Kumi zou toch niet voor niks geweest zijn.....Dat NOOIT, maar er waren nog zoveel dingen die ik wilde doen. Gelukkig kan ik iedereen recht in de ogen aankijken en zeggen: het gaat weer goed in Kumi!!! En met de huidige staf en gemaakte afspraken ben ik méér dan gemotiveerd om al mijn tijd die ik over heb, in Kumi te investeren. Kumi is het meer dan waard....de mensen in Oost Oeganda zijn het waard om dit ziekenhuis te blijven steunen....ieder mensenleven dat je op deze manier kunt verbeteren of redden, is er één. En ieder mensenleven is het waard! Ik hoop dat mijn werk door veel mensen gesteund blijft. Alle mooie woorden en lof zijn niet alleen voor mij, maar voor iedereen die mijn werk steunt!! 's Avonds genieten we van onze laatste avond en kijken we terug op een heerlijke week. Morgenvroeg om 8uur komt de chauffeur ons halen om naar Entebbe te brengen. Weer een aantal uurtjes voor de boeg in de jeep. Terug naar huis, met minder bagage in de koffer, maar weer meer bagage in het hoofd. Wat was het bijzonder om deze reis samen met mijn kleine Timme te mogen maken.... Wat was het bijzonder om te zien dat mijn kleine meisje heeft genoten van álles en iedereen, en iedereen van haar.... Wat zou het mooi zijn om dit in de toekomst te kunnen blijven doen met haar en haar misschien ooit in mijn voetsporen zien treden.... Wat ben ik trots op dit dappere meisje.... Wat was het heerlijk om samen met Pauline, Anja en Jan deze reis te mogen maken.... Wat ben ik blij en trots dat Pauline, als eerste van de familie, met eigen ogen heeft kunnen zien waar heel mijn ziel en zaligheid in ligt.... Wat ben ik blij dat we allemaal gezond en wel thuis zijn.... En wat ben ik dankbaar dat ik dit mag en kan doen en kan zeggen: "the journey of a thousand miles begins with one step, and I'm very glad I made this first step to come to Kumi"